

Program działalności Ośrodka Działań Artystycznych Firlej we Wrocławiu

Od klubu muzycznego do osiedlowego i z powrotem „FIRLEJ 2019-2022”

Ośrodek Działań Artystycznych „Firlej” to sala widowiskowa, bar z kawiarnią i dwa biura, kilkusobowa grupa pracowników i historia działalności sięgająca lat 90'. W 2006 r. „Firlej” uzyskał tytuł „Kulturalnego miejsca Tygodnika Przekrój”. Mówiono, że jest mekką dla miłośników muzyki gitarowej, zwłaszcza jej ciężkich odmian. Wtedy powołaliśmy do życia Festiwal Asymetry (2009-2016), który gromadził nie tylko wyjątkowych artystów, ale także publiczność z najdalszych zakątków Europy. Jak w tyglu alchemika mieszano tam gatunki muzyczne, poszukując coraz to nowych odmian, brzmień i interpretacji. Co roku do Wrocławia na wizyty studyjne przybywali promotorzy muzyki dzięki współpracy z Instytutem Adama Mickiewicza. Firlej był klubem muzycznym promieniującym na całą Polskę, a nawet poza jej granice, bo koncerty, sympozja i prezentacje odbywały się rokrocznie także w Ukrainie i Estonii (2011-2015). Dzięki dotacjom z Ministerstwa Kultury promocja polskiej kultury za granicą stała się mocną kartą „Firleja”.

Mamy za sobą doświadczenia związane z projektami animacyjnymi i kierujemy naszą działalność w stronę najbliższych sąsiadów, mieszkańców okolicznych osiedli. Dotąd powstały następujące projekty realizowane dzięki zewnętrznym dotacjom: skierowany do seniorów „Wirtualne wycieczki. Edukacja cyfrowa” 2015 r., projekt z zakresu edukacji kulturowej „Muzyczna Akademia Firleja” 2016 r., program grantowy skierowany do lokalnych aktywistów „Dom Kultury +” 2017 r., cykl warsztatów, szkoleń i wizyt studyjnych w ośrodkach kultury w całej Polsce, których uczestnikami byli pracownicy Firleja „Zaproś nas do siebie” 2018 r.

Obecnie jesteśmy regionalnym operatorem programu „Bardzo Młoda Kultura 2019-2021 Dolny Śląsk” dla pozainstytucjonalnych przedstawicieli sektora kultury, edukacji i NGO, tworzących inicjatywy oddolne na rzecz dzieci i młodzieży. Celem jest edukacja kulturowa.

Program działalności na kolejne 3 lata to rozwinięcie dotychczasowych tradycji i poszukiwanie nowych wyzwań. Zamierzam wraz z zespołem rozwinąć i realizować następujące projekty:

1. Bardzo Młoda Kultura - którego Firlej jest dolnośląskim operatorem to trzyletni projekt zainicjowany przez Narodowe Centrum Kultury. Jego celem jest wzmocnienie roli edukacji kulturowej poprzez pobudzenie i wykorzystywanie edukacyjnego potencjału kultury. Dzięki dotacji NCK wesprzemy grantami inicjatywy lokalne z zakresu edukacji kulturowej na Dolnym Śląsku. Pula przeznaczona na ich bezpośrednie wsparcie to 250 tys. zł. Co roku będzie ogłaszany konkurs na najlepsze oddolne inicjatywy. Podejmowane działania wspierają kształtowanie cenionych społecznie umiejętności i postaw (m.in. kreatywność, innowacyjność, nastawienie na współpracę, zaufanie, kompetencje medialne oraz komunikacyjne). W kolejnych latach będziemy starali się dotrzeć do osób aktywnych, które mają pomysły na rozwijanie zainteresowania kulturą swoje lokalne społeczności.

2. Sąsiedzi - Praga, Bratysława, Budapeszt to festiwal polskiej muzyki improwizowanej, jazzowej i eksperymentalnej muzyki akustycznej, jest projektem z zakresu promocji polskiej kultury za granicą w ramach programu „Niepodległa” Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego i programu dotacyjnego „Kulturalne Pomosty” Instytutu Adama Mickiewicza. Jest to kontynuacja zeszłorocznego cyklu koncertów „Polish Jazz 1918-2018”. To wtedy pojawiła się potrzeba dalszego zacieśnienia więzi między wrocławskim Ośrodkiem Działań Artystycznych „Firlej”, a „Punctum-Krasovka” z Pragi, „Opus - Jazz Club” z Budapesztu i „Nova Cvernovka” ze Bratysławy. Chcemy się spotykać, poznawać i współpracować. Jesteśmy sąsiadami. W kolejnych latach chcemy eksplorować ten kierunek geograficzny i muzyczny, ponieważ promocja polskiej kultury za granicą jest jedną z najważniejszych aktywności w upowszechnianiu kultury, zgodnym z misją Firleja. A miłośnicy muzyki z krajów sąsiadujących z Polską, nie mają zbyt często okazji posłuchać polskich artystów.

3. Kawiarnia Sąsiedzka to miejsce spotkań oraz lokalnych działań kulturalnych. Przestrzeń otwarta

na nowe pomysły i inicjatywy pochodzące nie tylko od pracowników, ale również gości - naszych sąsiadów. W Kawiarni można zrealizować swój pomysł na klub dyskusyjny, koło miłośników wszystkiego co przyjdzie do głowy, podzielić się swoimi umiejętnościami. Od poniedziałku do piątku odbywają się spotkania ze sztuką: malarstwem, domowym designem, kolażami i z fotografią. Zależy nam, aby była to forma pracy nie tylko dla społeczności lokalnej, ale z nią. Zwłaszcza z nią. W tym celu, codziennie każdy może zaproponować od 12.00 do 16.00 swój pomysł na spędzenie czasu z sąsiadami organizując warsztaty, prezentacje, spotkania i pogaduszki. Od 16.00 do 18.00 Kawiarnię przejmują dzieci ze szczególnym zaproszeniem do dzieci naszych ukraińskich sąsiadów.

4. Futurum to cykl koncertów i spotkań wokół muzyki, który skupia się na prezentowaniu artystów, mających wpływ na kształtowanie się nowej fali w muzyce elektronicznej początku XXI w. W akustycznym, wizualnym i materialnym rozumieniu jest ona częścią sztuki współczesnej. Futurum stanowczo opowiada się za żywo rozwijającą się i artystycznie niezależną kulturą muzyczną, tworząc miejsce dla nowoczesnego dźwięku, sztuki i designu. Zaproszeni przez ODA Firlej artyści pokażą swoje nietuzinkowe podejście do muzyki, wizję oraz cele - prezentowane podczas paneli dyskusyjnych. Bardziej niż na klubowym charakterze elektroniki Futurum kładzie nacisk na wrażenia, ekspresję uczuć oraz wspólne przeżywanie odbiorców oraz artystek i artystów. Ważną sprawą wydaje się być wspieranie sztuki osób tworzących „równościami” scenę muzyczną, gdzie kobiety i osoby nieheteronormatywne mają swoje miejsce i mogą tworzyć bez skrępowania i obawy o przyjęcie ich twórczości przez publiczność. Temu służy Futurum.

5. Wolontariat osiedlowy jako forma wzbudzenia aktywności mieszkańców, wspierania lokalnych aktywistów i osób zaangażowanych społecznie w sprawy kultury, edukacji, ekologii, lokalnej historii. Zależy nam na współpracy lokalnych artystów, kronikarzy i rękodzielników. Jesteśmy zainteresowani udostępnianiem powierzchni na inicjatywy oddolne i programowaniem repertuaru Firleja przez osoby nieprofesjonalne. Chcemy kontynuować wypracowane rozwiązania takie, jak projekt „Kawiarnia Sąsiedzka”, czy autorski program grantowy „Liczy się pomysł”, ale pójść o krok dalej w celu zwiększenia obecności mieszkańców w działaniach Ośrodka. Wolontariat w Firleju istnieje od 15 lat i grupa wolontariuszy wpisała się na trwałe w zespół, tworząc repertuar artystyczny. Od lat także zatrudniamy stażystów z Narodowego Centrum Kultury. Chcemy stworzyć swoisty Korpus Wolontariatu Osiedlowego - ludzi zainteresowanych dzieleniem się swoim czasem wolnym z innymi.

6. Archiwum Osiedlowe - powołamy do życia obszar, gdzie będziemy gromadzić zdigitalizowane dokumenty, fotografie, wspomnienia w formie pisemnej, opowieści ustne i zapisy video dotyczące osiedli: Przedmieście Świdnickie, Stare Miasto, Gajowice, Powstańców Śląskich, Grabiszyn-Grabiszynek. Utworzymy wirtualne zbiory, skatalogujemy je i opiszemy tak, aby mogły być świadectwem dotychczasowego życia mieszkańców, ich domów, ulic, placów i podwórek. Liczymy tu na pomoc wolontariuszy osiedlowych.

7. Punkt Informacji Osiedlowej - utworzymy specjalną komórkę, której celem będzie gromadzenie, czy to w formie wirtualnej czy drukowanej, wszelkich informacji dotyczących aktywności miejskich dotyczących wydarzeń artystycznych, rekreacyjnych, sportowych itp. oraz co ważniejsze w tym kontekście wszelkich przydatnych dla mieszkańców usług: zdrowotnych, rzemieślniczych, handlowych, transportowych itp.

8. Liczy się pomysł - to program grantowy Firleja realizowany od kilku lat, a będący konkursem na lokalne inicjatywy kulturalno-społeczne, w którym biorą udział osoby związane z osiedlami Grabiszyn-Grabiszynek, Gajowice i Przedmieście Świdnickie. Dotąd zrealizowano m.in. projekt "Zielony Grabiszynek", czyli cykl trzech zajęć warsztatowych z tworzenia makramowych kwietników oraz szklanych kul z kwiatowymi kompozycjami, które mogą być piękną, wiszącą dekoracją domową. Inny to „IT od podstaw - wykłady”. W ramach wydarzenia przeprowadzono kilka krótkich wykładów: Czemu warto zająć się programowaniem? Czym zajmuję się tester? Krótko o scrumie. Programowanie może być ciekawe dla każdego. „Liczy się pomysł” będzie kontynuowany, ponieważ wydobywa z ludzi, na co dzień nie zajmujących się działalnością pro publico bono, najbardziej kreatywne i prospołeczne aspekty aktywizmu.

9. Działania sąsiedzkie - to między innymi pchli targ i wymiana sąsiedzka, comiesięczne spotkanie w celu wymiany niepotrzebnych staroci, przedmiotów codziennego użytku, książek i ubrań, odbywająca się zwykle przed budynkiem Firleja lub na sali widowiskowej. Piknik sąsiedzki - spotkanie w parku przy Kolejowej, w programie są kameralne występy, warsztaty i prezentacje rękodzieła. Śniadanie sąsiedzkie to nieregularne spotkania przy własnoręcznie przygotowanym jedzeniu. Europejski Dzień Sąsiada to roczne spotkanie w najbliższej położonym od Firleja podwórku. Giełda płyt - przestrzeń wymiany i sprzedaży płyt winylowych.

10. Galeria Miejsce dla sztuki to przestrzeń foyer Firleja, od lat gości prace artystów fotografików, grafików i plakacistów. Od niedawna galeria współtworzona jest z jednym z wrocławskich NGO. W planie jest dalsze rozwijanie działalności wystawienniczej i udostępnienie powierzchni także artystom nieprofesjonalnym.

11. Grupa Kultura to społeczność, w której „Firlej” uczestniczy, udzielając gościny miejskim aktywistom kulturalnym tworzącym podwaliny nowej polityki kulturalnej miasta uwzględniającej opinie artystów i organizatorów życia kulturalnego.

12. Wszystko tłumaczymy na ukraiński i angielski - już dziś informacje dotyczące aktywności Firleja tłumaczymy na języki naszych nowych sąsiadów. Zamierzamy podjąć działania, aby zintensyfikować nasze kontakty i poza „Ukraińskimi czwartkami” współorganizować wydarzenia na rzecz integracji i po prostu dobrego życia obcokrajowców we Wrocławiu.

13. Udostępnianie sali na wydarzenia artystyczne, koncerty, kabarety, spektakle teatralne, imprezy okolicznościowe. Ta forma dzielenia się z innymi podmiotami zasobami materialnymi i doświadczeniem organizacyjnym Firleja, będzie w dalszym ciągu kontynuowana.

14. Działania na rzecz aktywizacji seniorów, gdzie zamierzamy utworzyć nowatorski, otwarty, pogodny i aktywny Klub Seniora. Już dziś prowadzimy zajęcia pilates. Eksperymentujemy z chórem i teatrem dla seniorów. Zamierzamy dalej rozwijać ten aspekt działalności.

15. Firlej bez barier po latach starań w Ośrodku wkrótce pojawi się winda, która umożliwi osobom niepełnosprawnym udział w wydarzeniach wieczornych, warsztatach i rekreacji w kawiarni na piętrze, gdzie codziennie z powodzeniem działa Awaria Prądu - miejsce z setkami gier planszowych i RPG.

Termin „zmiana” najlepiej określa to, co się działo w Firleju przez ostatnie 15 lat i „zmiana” to hasło, któremu będziemy w dalszym ciągu hołdować. Nie ma kultury bez eksperymentu, poszukiwania, próby połączenia ognia z wodą. Nie ma Firleja bez patrzenia w przyszłość, słuchania „co w trawie piszczy”. Nie ustajemy w tworzeniu nowych zjawisk z dziedziny kultury i sztuki, zwłaszcza muzyki, ale też rozbudzaniu aktywności lokalnych twórców i działaczy społecznych. To, co budowało dawniej Firlej, a było nim pragnienie bycia o krok przed innymi, jest dziś o wiele trudniejsze ze względu na szybkość, z jaką otaczający świat się zmienia. Ciągłe szukamy swojej niszy i jeszcze nie powiedzieliśmy ostatniego słowa. Nie zamierzmy zrezygnować z programu muzycznego, w tym organizacji festiwali muzycznych za granicą. Chcemy rozwijać swoje aktywności w przestrzeni osiedlowej, tak by Kawiarnia Sąsiedzka stała się pełnoprawnym Centrum Aktywności Lokalnej. Zespół Firleja ma po temu odpowiednie, rozwijane przez lata kompetencje. Chcemy nadal współpracować z NCK i MKiDN i IAM. Chcemy uczestniczyć w ogólnopolskiej sieci instytucji kultury. Nasze motto jest już stare (bo ma ponad rok), ale wciąż wydaje się aktualne: „Tworzymy nowoczesne trendy kultury w Polsce i za granicą. Organizujemy czas wolny naszym sąsiadom. Kierujemy się uczciwością w każdego rodzaju aktywności: na scenie i na podwórku. Chcemy pomagać aktywnym działaczom lokalnej społeczności i promować nowatorskie działania w zakresie muzyki popularnej. W przyszłości zamierzamy zostać liderem działań artystycznych i społecznych na terenie Polski i Europy Centralnej”. Czekają nas kolejne trzy lata poszukiwań, samokształcenia i konkursów.